

ROMANIAN ORTHODOX CHURCH CANONIZATIONS DURING PATRIARCH TEOCTIST ARĂPAȘU

Bogdan - Ionuț DINOIU
PhD Student, University "Ovidius" of Constanța

Abstract: The first time when the Romanian Orthodox Church has worked to canonize romanian saints was during the Patriarch Justinian Marina, between october 10 and 23, 1955. Due to the strict rigors imposed by the communist regime for the Church, new canonizations could only be performed after december 1989. At the initiative of Patriarch Teoctist, a special commission was set up to analyze and study possible cases of canonization. This commission functioned during 1990 and 1991, and based on their reports, in 1992, the Holy Synod decided:

- *The canonization of 19 romanian saints and their inscription in the church calendar;*
- *The generalization of the seven romanian saints canonized in 1950 – 1955;*
- *The inscription in the Romanian Orthodox Church Calendar of a number of 38 romanian saints honored by other Churches;*
- *The establishment of the Sunday of all romanian saints and its inscription in our calendar.*

Because of the requests received from other dioceses, the canonizations continued during the pastorate of Patriarch Teoctist in 2003, 2005, 2006 and 2007. Using historical research, this article aims to highlight the contribution that Patriarch Teoctist Arăpașu had in organizing the Church life in democracy and, in particular, to the enrichment of the Orthodox calendar with romanian saints.

Keywords: Patriarch, Teoctist Arăpașu, romanian saints, canonization, Church calendar

O primă lucrare a Bisericii Ortodoxe Române de canonizare a unor sfinți români a fost desfășurată în timpul patriarhului Justinian Marina, când, în urma referatului mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului și a lucrărilor Comisiei sinodale speciale pentru canonizare, între 10-23 octombrie 1955, au fost proclamați ca sfinți români: *Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica* (11 aprilie), *Sfântul Ierarh Ilie Iorest și Sava Brancovici* (24 aprilie), *Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș* (15 septembrie), *cuvioșii mărturisitori Visarion Sarai și Sofronie de la Cioara și mucenicul Nicolae Oprea din Săliște* (21 octombrie)¹. Actul săvârșit de Sfântul Sinod prin canonizarea acestor sfinți a reprezentat unul dintre evenimentele cele mai importante din viața Bisericii din timpul regimului comunist².

Până la căderea regimului comunist noi canonizări n-au mai putut fi făcute, de aceea, după 1990, au fost din nou demarate procedurile premergătoare unor noi proclamări de sfinți. La inițiativa patriarhului Teoctist a fost instituită o comisie mixtă formată din membrii Comisiei sinodale pentru doctrină, viață religioasă și pentru mănăstiri și membrii Comisiei sinodale canonică juridică și pentru disciplină, care era prezidată de Mitropolitul Nestor Vornicescu și a avut sarcina de a analiza și studia posibile cazuri de canonizare. Această comisie a funcționat pe parcursul anilor 1990 și

¹ Păcurariu Mircea, *Dicționarul teologilor români*, Editura Enciclopedică, București 2002, pp. 273-274.

² Claudiu Cotan, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române, 1600-2000. Studiu introductiv*, Edit. Vasiliana '98, Iași, 2009, pp. 158-159.

1991 și a întocmit o listă preliminară asupra căreia să se facă ulterior cercetări amănunțite³.

În anul 1991, Sfântul Sinod, potrivit hotărârii nr. 2402⁴, a format Comisia specială sinodală de canonizare, formată din 10 membri ai Sfântului Sinod, colaborând cu numeroși specialiști teologi și laici, avându-l ca președinte pe mitropolitul Nestor al Olteniei. Rolul comisiei a fost să aprofundeze propunerile înaintate de Comisia mixtă, să aibă în studiu viața spirituală a personalităților Ortodoxiei românești, compatibile a fi canonizate, precum și definitivarea propunerilor de slujbe, sinaxare, tropare, condace sau acatiste ale celor ce urmau a fi canonizați. În ședințele comisiei din lunile martie, aprilie și iunie 1992 a fost redactat documentul ce urma a fi supus aprobării Sfântului Sinod: *Actul sinodal al Bisericii Ortodoxe Române privind canonizarea unor sfinți români, Tomosurile de canonizare, sinaxarele sfinților, troparele și condacele acestora*.⁵

Ca urmare a lucrărilor Comisiei Sinodale de canonizări și a analizării celor 17 referate întocmite de această comisie, Sfântul Sinod întrunit în ședința de lucru din 19 iunie 1992, a aprobat următoarele⁶:

a) Canonizarea a 19 sfinți români cu cinstire în întreaga Biserică Ortodoxă Română și înscrierea lor în calendarul bisericesc, după cum urmează:

1. *Sfântul Cuvios Ioan de la Prislop*, prăznuit la 13 septembrie;
2. *Sfântul Cuvios Antonie de la Iezerul-Vâlcea*, prăznuit la 23 noiembrie;
3. *Sfântul Cuvios Daniil Sihastrul*, prăznuit la 18 februarie;
4. *Sfântul Cuvios Gherman din Dobrogea*, prăznuit la 29 februarie;
5. *Sfântul Cuvios Ioan de la Neamț-Hozevitul*, prăznuit la 5 august;
6. *Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla*, prăznuită la 7 august;
- 7-8. *Sfinții Mărturisitori Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel*, prăznuiți la 21 octombrie;
9. *Sfântul Ierarh Mărturisitor Antim Ivireanul*, prăznuit la 27 septembrie;
10. *Sfântul Ierarh Ioan Mărturisitorul din Maramureș*, prăznuit la 24 aprilie;
11. *Sfântul Ierarh Ghelasie de la Râmeș*, prăznuit la 30 iunie;
12. *Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuți*, prăznuit la 1 iulie;
13. *Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt*, prăznuit la 2 iulie;
- 14-19. *Sfinții Martiri Brâncoveni – Constantin Vodă cu cei patru fii ai săi: Constantin, Ștefan, Radu, Matei și sfetnicul Ianache*, prăznuiți la 16 august.

Cu acest prilej au fost examinate și aprobate: Tomosul sinodal de canonizare, sinaxarul, troparul, condacul și iconografia fiecărui sfânt.

b) Generalizarea cultului celor șapte sfinți români canonizați în 1955, care se bucurau doar de o cinstire locală în unele eparhii și înscrierea lor în calendarele tuturor eparhiilor la datele statornicite⁷:

³ „Aniversări și comemorări. Canonizări ale sfinților români”, în *Îndrumător bisericesc* pe anul de la Hristos 2015, anul 163, Editura Andreiana, Sibiu, 2015, p. 148.

⁴ Alexandru Armand - Munteanu, *Compendiu alfabetic și tematic din hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (1986-2001)*, Constanța, Editat și tipărit de Sfânta Arhiepiscopie a Tomisului, 2003, p. 38.

⁵ *Aniversări și comemorări. Canonizări ale sfinților români...* pp. 149-150.

⁶ „Act Sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române privind canonizarea unor sfinți români”, în *BOR, CX*, nr. 7-10, iulie-octombrie, 1992, pp. 9-12 și „Festivitățile religioase prilejuite de proclamarea solemnă a canonizării unor sfinți români”, în *BOR, CX*, nr. 7-10, iulie-octombrie, 1992, pp. 52-53.

- 1) *Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș*, prăznuit la 15 septembrie, a cărui cinstitie se rânduise în cuprinsul Mitropolia Banatului;
- 2-4) *Sfinții Cuvioși Mărturisitori Visarion, Sofronie și Sfântul Mucenic Oprea*, prăznuiți la 21 octombrie, a căror cinstitie se rânduise în cuprinsul Mitropoliei Ardealului;
- 5) *Sfântul Ierarh Calinic Cernicanul*, prăznuit la 11 aprilie, a cărui cinstitie se rânduise în cuprinsul Mitropoliei Muntenie și Dobrogei și a Mitropoliei Olteniei;
- 6-7) *Sfinții Ierarhi Mărturisitori Ilie Iorest și Sava*, mitropoliții Ardealului, prăznuiți la 24 aprilie, a căror prăznuire se rânduise în Mitropolia Ardealului.

c) S-a aprobat înscrierea în calendarul Bisericii Ortodoxe Române și generalizarea cultului unui număr de 38 de sfinți de neam român și de alte neamuri, cinșiți de alte Biserici, care au viețuit, au propovăduit sau au suferit martiriul pentru dreapta credință în spațiul carpato – danubiano – pontic⁸:

- 1-4) *Sfinții Mucenici Claudiu, Castor, Sempronian și Nicostrat*, prăznuiți la 9 noiembrie;
- 5) *Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț*, prăznuit la 15 noiembrie;
- 6) *Sfântul Mucenic Dasie*, prăznuit la 20 noiembrie;
- 7) *Sfântul Mucenic Hermes*, prăznuit la 31 decembrie;
- 8) *Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești*, prăznuit la 10 ianuarie;
- 9-10) *Sfinții Mucenici Ermil și Stratonice*, prăznuiți la 13 ianuarie;
- 11) *Sfântul Bretanion*, episcop de Tomis, prăznuit la 25 ianuarie;
- 12) *Sfântul Cuvios Ioan Casian*, prăznuit la 29 februarie în anii bisecți, iar în anii obișnuiți se săvârșește slujba la Pavcernița din 28 februarie;
- 13-14) *Sfântul Mucenic Montanus*, preotul și *Maxima*, soția sa, prăznuiți la 26 martie;
- 15) *Sfântul Irineu*, episcop de Sirmium, prăznuit la 6 aprilie;
- 16) *Sfântul Mucenic Sava de la Buzău*, prăznuit la 12 aprilie;
- 17) *Sfântul Teotim*, episcop de Tomis, prăznuit la 20 aprilie;
- 18-19) *Sfinții Mucenici Pasicrat și Valentin*, prăznuiți la 24 aprilie;
- 20) *Sfântul Mucenic Iuliu Veteranul*, prăznuit la 27 mai;
- 21-24) *Sfinții Mucenici Zotice, Atal, Kamasie și Filip de la Niculițel*, prăznuiți la 4 iunie;
- 25-26) *Sfinții Mucenici Nicandru și Marcian*, prăznuiți la 8 iunie;
- 27) *Sfântul Mucenic Isihie*, prăznuit la 15 iunie;
- 28) *Sfântul Niceta de Remesiana*, prăznuit la 24 iunie;
- 29) *Sfântul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava*, prăznuit la 24 iunie;
- 30-31) *Sfinții Mucenici Epictet și Astion*, prăznuiți la 8 iulie;
- 32) *Sfântul Mucenic Emilian de la Durostor*, prăznuit la 18 iulie;
- 33) *Sfântul Nifon*, patriarhul Constantinopolului, prăznuit la 11 august;
- 34-38) *Sfinții Mucenici Donat diaconul, Romul preotul, Silvan diaconul și Venust*, prăznuiți la 21 august;
- 39) *Sfântul Mucenic Lup*, prăznuit la 23 august.

d) Tot în ședința din 19 iunie 1992, care s-a continuat și sâmbătă, 20 iunie, Sfântul Sinod a hotărât: *Instituirea Duminicii Sfinților Români și înscrierea ei în Calendarul nostru bisericesc în fiecare an, în Duminica a doua după Pogorârea Duhului*

⁷ „Act Sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române privind canonizarea unor sfinți români”...p. 12.

⁸ *Ibidem*, pp. 13-14.

Sfânt când se vor număra cu toți sfinții din neamul românesc și vor fi cinstiți după pravilă cu slujbă specială, toți sfinții români știuți și neștiuți⁹. Așadar, în această zi sunt cinstiți clericii Bisericii Ortodoxe Române, cuvioșii și cuvioasele, mucenicii din orice treaptă harică sau de mir, românii uciși în lupte, apărătorii dreptei credințe, precum și toți sfinții creștin ortodocși români din toate timpurile și de pretutindeni, știuți și neștiuți¹⁰.

În cadrul aceleiași ședințe din 19-20 iunie 1992 a fost definitivat, aprobat și semnat *Actul sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române pentru canonizarea unor sfinți români*, prin care celelalte Biserici Ortodoxe erau înștiințate despre noile proclamări de sfinți români¹¹.

Duminică, 21 iunie 1992, a avut loc la biserica Sfântul Spiridon-Nou, în cadrul Sfintei Liturghii, proclamarea solemnă a canonizării și festivitățile de desfășurare a acestui eveniment cu totul deosebit. Procesiunea în care s-au integrat ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu patriarhul Teoctist, preoții și diaconii, cu toții înveșmântați, a pornit de la Palatul Patriarhal până la biserica Sfântul Spiridon Nou, unde erau membrii și reprezentanții Președinției, Guvernului, Senatului, Camerei Deputaților, deputați, senatori, miniștri, preoți, profesori de teologie, invitați de la alte eparhii din țară, din Mitropolia Basarabiei și diaspora românească, mii de credincioși, monahi și monahii, care au asistat la slujbă, la ceremonia sfințirii icoanelor sfinților români, la citirea Actului Sinodal de canonizare, solemnități fără precedent mediatizate prin radio și televiziune¹².

Proclamările sfinților români canonizați s-au continuat și la celelalte eparhii, în duminicile și sărbătorile care au urmat. Fiecare proclamare de canonizare a constituit o sărbătoare deosebită în fiecare eparhie și prilej de afirmare a ortodoxiei românești.

Răspunzând cererilor venite din partea unor eparhii și a credincioșilor acestora, canonizările de sfinți au continuat în timpul păstoririi patriarhului Teoctist, în anii 2003, 2005, 2006 și 2007.

Canonizări aprobate de Sfântul Sinod în anul 2003 la propunerea Episcopiei Buzăului¹³

1. Sfântul Sfințit Mucenic Teodosie de la Mănăstirea Brazi, mitropolitul Moldovei

Luându-se în examinare, mai întâi de către Comisia Sinodală de canonizare și apoi de către Sfântul Sinod, în ședința de lucru din 4-5 martie 2003, propunerile Episcopiei Buzăului, Sfântul Sinod a aprobat canonizarea mitropolitului Teodosie al II-lea (originar din părțile Vrancei) și înscrierea sa în calendarul bisericesc cu titulatura *Sfântul Sfințit Mucenic Teodosie de la Mănăstirea Brazi, mitropolitul Moldovei*, sărbătorit în toată țara la 22 septembrie. Sfântul Sinod a constatat viața sa curată, ortodoxia

⁹ *Ibidem*, p. 14.

¹⁰ Daniela Livadaru, „Patriarhul blândeților”, articol preluat din cotidianul Jurnalul Național, ediție specială, miercuri, 1 august 2007, în *Glasul Bisericii*, Revista oficială a Sfintei Mitropolii a Munteniei și Dobrogei, Anul LXVI, Nr. 7-9, iulie-septembrie 2007, p. 190.

¹¹ „Aniversări și comemorări. Canonizări ale sfinților români”... p. 151.

¹² „Festivitățile religioase prilejuite de proclamarea solemnă a canonizării unor sfinți români”... pp. 53-55.

¹³ „Lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Sumarul ședinței de lucru din 4-5 martie 2003”, în *BOR*, CXXI, nr. 1-6, ianuarie-iunie, 2003, pp. 637-640.

credinței, întărită de slujire prin fapte de milostenie, ca sprijinitor al orfanilor și chivernisitor al locașurilor sfinte, a hotărât pentru el cinstire generală, întrucât este cunoscut în întreaga Biserică.

2. *Sfântul Cuvios Vasile de la Poiana Mărului*

La propunerea aceleiași Episcopii și în aceeași ședință, Sfântul Sinod a aprobat și canonizarea Cuviosului Vasile de la Poiana Mărului și înscrierea sa în calendar cu denumirea *Sfântul Cuvios Vasile de la Poiana Mărului*, cu cinstire generală, cu pomenire și prăznuire la 25 aprilie și însemnat cu cruce neagră și paranteză ca sfânt cu polieleu, fiind înscris în calendar după Sfântul Apostol și Evanghelist Marcu.

Canonizări aprobate de Sfântul Sinod în anul 2005 la propunerea Mitropoliei Moldovei și Bucovinei:

1. *Sfântul Cuvios Onufrie de la Vorona*¹⁴

După examinarea prealabilă în Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei și în Comisia Specială Sinodală de Canonizări, Sfântul Sinod plenar în ședința din 5-6 iulie 2005 a hotărât: Aprobarea canonizării Cuviosului schimonah Onufrie de la Vorona cu cinstire generală și titlatura *Sfântul Cuvios Onufrie de la Vorona*, cu prăznuire la 9 septembrie și înscriere în calendar cu cruce neagră urmată de paranteză, ca sfânt cu polieleu, după Sfinții și Dreptii Ioachim și Ana.

S-au aprobat, de asemenea, slujba vecerniei, Tomosul, troparul și sinaxarul sfântului, urmând ca proclamarea canonizării să se desfășoare în zilele de 7-9 septembrie, cum se va stabili. Potrivit înțelegerii cu mitropolitul Moldovei, patriarhul Teoctist a participat la proclamarea canonizării în ziua de 8 septembrie 2005. Fiind și sărbătoarea praznicului Nașterii Maicii Domnului participarea credincioșilor a fost una masivă.

2. *Sfântul Ierarh Dosoftei, mitropolitul Moldovei*¹⁵.

În aceeași ședință din 5-6 iulie 2005, Sfântul Sinod a examinat și cealaltă propunere a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei și a aprobat canonizarea mitropolitului Dosoftei al Moldovei și Bucovinei cu cinstire generală ca ierarh și cu titlatura *Sfântul Ierarh Dosoftei, mitropolitul Moldovei*, cu serbare în ziua de 13 decembrie.

Proclamarea canonizării s-a desfășurat prin înțelegere la Iași, în data de 14 octombrie 2005, de sărbătoarea Cuvioasei Parascheva, ocrotitoarea Moldovei. Serbarea proclamării Sfântului Ierarh Dosoftei a strălucit în mod deosebit pentru că toți participanții au avut prilejul să se închine și să cinstească nu numai moaștele Cuvioasei Parascheva ci și pe cele ale noului canonizat, Sfântul Ierarh Dosoftei, ci și pe cele ale Sfântului Apostol Pavel, aduse din Grecia la Iași de către mitropolitul Pantelimon de Veria.

Canonizări aprobate de Sfântul Sinod în anul 2005 la propunerea Mitropoliei Munteniei și Dobrogei:

¹⁴ „Lucrările sesiunii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 2005. Sumarul ședinței de lucru din 5-6 iulie 2005”, în *BOR*, CXXIII, nr. 7-12, iulie-decembrie, 2005, pp. 41-42 și pp. 161-192.

¹⁵ Prof. Gheorghe Vasilescu, „Proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei”, în *BOR*, CXXIV, nr. 1-3, ianuarie-martie, 2006, pp. 300-314.

Tot în ședința sinodală din 5-6 iulie 2005, Sfântul Sinod a luat în examinare inițiativa Patriarhului Teoctist de a aduce în ședința din 20-21 octombrie 2005, propunerile pentru canonizarea Cuviosului Gheorghe Arhimandritul, viețuitor și stareț la Cernica și Căldărușani și a mitropolitului Grigorie al Ungrovlahiei¹⁶.

1. *Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica*¹⁷

Din documentația întocmită și analizată în Comisia pentru canonizarea sfinților români, Sfântul Sinod a constatat la arhimandritul Gheorghe credința sa puternică în Dumnezeu, deosebită prin iubirea semenilor, faptele bune și sprijinirea orfanilor. Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica mărturisește, însuși, despre viața curată a cuviosului Gheorghe. A fost cinstit și respectat de semeni și considerat cu viață sfântă.

Ca urmare, Sfântul Sinod, în ședința din 20-21 octombrie 2005, a aprobat canonizarea Cuviosului Gheorghe, starețul de la Cernica și Căldărușani, cu cinstire generală ca sfânt cuvios, cu titulatura *Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica*, cu serbare la 3 decembrie, urmând a fi înscris în calendarul Bisericii Ortodoxe Române cu cruce neagră urmată de paranteză, ca sfânt cu polieleu, înainte de Sfântul Proroc Sofronie și de Sfântul Sfințit Mucenic Teodor, arhiereul Alexandriei¹⁸.

Totodată s-a aprobat textul slujbelor religioase (Acatistul, Vecernia și Utrenia) în cinstea sa, Tomosul de proclamare a canonizării și ca unele biserici și mănăstiri care se vor zidi să poarte hramul Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica.

Patriarhul Teoctist împreună cu Sfântul Sinod au hotărât ca proclamarea canonizării să aibă loc la Mănăstirea Cernica, la 3 decembrie 2005. Proclamarea s-a făcut de către Preafericitul Patriarh Teoctist împreună cu alți 17 membri ai Sfântului Sinod, în biserică cu hramul Sfântul Gheorghe din Mănăstirea Cernica, iar moaștele sale au fost așezate în baldachinul din biserică Sfântul Nicolae a Mănăstirii Cernica. Îmi aduc aminte cu emoție desfășurarea acestui eveniment impresionant la care am participat și eu ca tânăr teolog.

2. *Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul, mitropolitul Țării Românești*¹⁹

Studiile și scrisul specialiștilor reflectă faptul că mitropolitul Grigorie Dascălul al Ungrovlahiei a fost un ierarh cărturar cu viață curată și sfântă, apărător și trăitor al dreptei credințe prin fapte și prin scris, milostiv, ajutător al celor nedreptățiți, ctitor de locașuri sfinte, fiind considerat cu viață sfântă. În urma acestor constatări Sfântul Sinod, în ședința din 20 – 21 octombrie 2005, a hotărât aprobarea canonizării mitropolitului Grigorie Dascălul al Țării Românești, cu titulatura *Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul, mitropolitul Țării Românești*, cu cinstire generală ca ierarh, sărbătorit la 22 iunie și

¹⁶„Lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Sumarul ședinței de lucru din 4-5 martie 2003”... pp. 637-640.

¹⁷„La Mănăstirea Cernica, a avut loc astăzi proclamarea canonizării Cuviosului Parinte Gheorghe de la Cernica și Căldărușani”, <https://basilica.ro/la-manastirea-cernica-a-avut-loc-astazi-proclamarea-canonizarii-cuviosului-parinte-gheorghe-de-la-cernica-si-caldarusani/>, accesat în data de 02.02.2021.

¹⁸*Calendar Creștin-Ortodox 2021*, tipărit cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, tipărit de Arhiepiscopia Tomisului.

¹⁹„Canonizarea Sfântului Ierarh Grigorie Dascăl”, <https://www.crestinortodox.ro/sarbatori/sfantul-ierarh-grigorie-dascalu/canonizarea-sfantului-ierarh-grigorie-dascalu-69246.html>, accesat în data de 17.01.2021.

înscriș în calendar cu cruce neagră, urmată de paranteză, ca sfânt cu polieleu, înaintea Sfântului Sfințit Mucenic Eusebiu, episcopul Samosatelor²⁰.

Pentru proclamarea canonizării, Patriarhul Teoctist împreună cu Sfântul Sinod, au stabilit ziua de 21 mai 2006, când se prăznuiesc Sfinții Împărați Constantin și Elena și se serbează hramul Catedralei Patriarhale, la care participă credincioși și popor mult din Arhiepiscopia Bucureștilor și din alte eparhii din țară, prilej deosebit pentru popularizarea sărbătorii mitropolitului Grigorie, considerat mare cărturar pentru cultura noastră și istoria Bisericii române, fiind supranumit „Dascălu”.

La Mănăstirea Căldărușani i s-au deshumat sfintele moaște, săvârșindu-se rugăciunile și slujbele rânduite prin grija Preafericitului Patriarh Teoctist, de către episcopul vicar Varsanufie Prahoveanu. După slujbele din 20 mai 2006, de la Căldărușani, racla cu moaștele a fost adusă și așezată în Catedrala Patriarhală pentru îndeplinirea rânduielilor liturgice cuvenite.

Duminică, 21 mai, în cadrul Sfintei Liturghii, a avut loc slujba și proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Grigorie Dascălu, mitropolitul Țării Românești și apoi sfintele moaște au fost scoase afară, alături de Sfintele Moaște ale Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou și ale Sfinților Împărați Constantin și Elena. La proclamarea solemnă de la Patriarhie au participat toți membrii Sfântului Sinod, preoți, monahi, monahii, mii de credincioși, înalte personalități din conducerea de stat și reprezentanți ai vieții publice. Au luat cuvântul ierarhi români și străini participanți la ceremonia canonizării și proclamării canonizării, tuturor adresându-le cuvânt de mulțumire Preafericitul Patriarh Teoctist pentru participare.

Luni, 22 mai, după Sfânta Liturghie, în cadrul unei procesiuni deosebite, sfintele moaște ale Sfântului Ierarh Grigorie Dascălu, mitropolitul Țării Românești, au pornit către Mănăstirea Căldărușani, însoțite de ierarhi, preoți, monahi, credincioși.

Canonizare aprobată de Sfântul Sinod în anul 2006 la propunerea Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului:

*Sfântul Cuvios Ierarh Pahomie de la Gledin*²¹

În ședința sinodală din 5-6 iulie 2005 Înaltpreasfințitul Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului a ridicat problema canonizării ierarhului Pahomie de la Gledin. După ce Sinodul Mitropolitan, în ședința sa din aprilie 2006, a verificat și întocmit întreaga procedură de diortosire a slujbelor religioase și de întocmire a Tomosului Sinodal de canonizare, Sfântul Sinod, întrunit în ședința de lucru din 14-15 noiembrie 2006 (Temei nr. 4778), a aprobat canonizarea Cuviosului Ierarh Pahomie de la Gledin cu cinstire generală, cu titulatura *Sfântul Cuvios Ierarh Pahomie de la Gledin*, cu serbare la 14 aprilie și înscrierea în calendar, cu cruce neagră urmată de paranteză, ca sfânt cu polieleu.

²⁰ *Calendar Creștin-Ortodox 2021...*

²¹ „Lucrările Sesiunii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 2006. Sumarul ședinței de lucru din ziua de 14-15 noiembrie 2006”, în *BOR*, CXXIV, nr. 7-12, iulie-noiembrie, 2006, pp. 47-49.

Canonizare aprobată de Sfântul Sinod în anul 2007 la propunerea Mitropoliei Moldovei și Bucovinei:

*Sfântul Ierarh Varlaam, mitropolitul Moldovei*²²

În anul 2007, până se va muta la Domnul, în al 92-lea an de viață, patriarhul Teoctist, împreună cu Sfântul Sinod, vor aproba în ședința de lucru din 12-14 februarie 2007, propunerea Înaltpreasfințitului Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei, privind canonizarea mitropolitului Varlaam al Moldovei, cu zi de pomenire la 30 august, urmând a fi înscris în calendarul Bisericii Ortodoxe Române cu denumirea *Sfântul Ierarh Varlaam, mitropolitul Moldovei*, cu cruce neagră urmată de paranteză, ca sfânt cu polieleu, după sfinții ierarhi Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, patriarhii Constantinopolului²³.

Întrucât textul Tomosului și al sfintelor slujbe nu erau încă definitivitate și trebuia pregătită și icoana sfântului, Sfântul Sinod în ședința de vară din 20-21 iunie 2007, și-a completat hotărârea din 12-14 februarie, aprobând Tomosul, slujbele religioase (Vecernia, Utrenia și Acatistul), dispunând totodată ca proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Varlaam să se facă la Mănăstirea Secu în data de 30 august, ziua de pomenire a sfântului, deoarece în anul 2007 se împlineau 350 de ani de la trecerea la cele veșnice a mitropolitului Varlaam, tocmai în ajunul sărbătoririi sale.

Proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Varlaam, mitropolitul Moldovei, s-a făcut de către locțiitorul de patriarh, Înaltpreasfințitul Daniel, mitropolitul Moldovei și Bucovinei, deoarece patriarhul Teoctist încetase din viață la 31 iulie 2007.

Biserica Ortodoxă Română, zbuciumată de avalanșa ideologică ateistă a regimului comunist, a avut nevoie de o reorganizare și revigorare după decembrie 1989, odată ce românii și-au câștigat libertatea. Teoctist Arăpașu a fost patriarhul românilor în primii 17 ani ai democrației și s-a dovedit providențial în acțiunile de adaptare a vieții bisericesti la nevoile vremii. Canonizarea mai multor sfinți români se numără printre importantele acțiuni întreprinse. Canonizarea primilor sfinți în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, realizată în timpul patriarhului Justinian Marina, într-o perioadă restrictivă, a reprezentat o mare realizare a Bisericii sub regim comunist. Începând cu 1990, s-a demarat o nouă etapă de canonizare, prin documentarea necesară într-o primă fază. După o muncă asiduă, în 1992, Sfântul Sinod a hotărât trecera în rândul sfinților a 19 români, generalizarea cinstirii la nivelul tuturor eparhiilor din țară a celor 7 sfinți canonizați în 1955, precum și înscrierea în calendarul Bisericii Ortodoxe Române a 38 de sfinți de neam român sau care au activat în zona țării noastre și care se bucurau deja de cinstire în rândul altor Biserici. Între 2003 și 2007, la solicitările venite din partea unor eparhii, au mai fost canonizați alți 8 sfinți români. Deci, în timpul arhipăstoririi patriarhului Teoctist Arăpașu, Sfântul Sinod a decis canonizarea a 27 de sfinți români, precum și generalizarea cinstirii sau înscrierea în calendar a altor 45 de sfinți cu origini diferite sau activități în spațiul românesc. Acest act de îmbogățire a calendarului cu sfinți

²² „Proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Varlaam va avea loc la sfârșitul lunii august”, <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/proclamarea-canonizarii-sfantului-ierarh-varlaam-va-avea-loc-la-sfarsitul-lunii-august-65996.html>, accesat în data de 02.02.2021.

²³ *Calendar Creștin-Ortodox 2021...*

români reprezintă un act firesc ce trebuia îndeplinit spre cinstirea acestora, precum și pentru ridicarea prestigiului ortodoxiei românești pe plan internațional.

Bibliografie:

Lucrări:

*** *Calendar Creștin-Ortodox 2021*, tipărit cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, tipărit de Arhiepiscopia Tomisului.

ARMAND - MUNTEANU, Alexandru, *Compendiu alfabetic și tematic din hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (1986-2001)*, Constanța, Editat și tipărit de Sfânta Arhiepiscopie a Tomisului, 2003.

COTAN, CLAUDIU, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române, 1600-2000. Studiu introductiv*, Edit. Vasiliana '98, Iași, 2009.

PĂCURARIU, Mircea, *Dicționarul teologilor români*, Editura Enciclopedică, București 2002.

Studii și articole:

LIVADARU, Daniela, „Patriarhul blândeților”, articol preluat din cotidianul Jurnalul Național, ediție specială, miercuri, 1 august 2007, în *Glasy Bisericii*, Revista oficială a Sfintei Mitropolii a Munteniei și Dobrogei, Anul LXVI, Nr. 7-9, iulie-septembrie 2007, p. 190.

VASILESCU, Gheorghe, „Proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei, în *BOR*, CXXIV, nr. 1-3, ianuarie-martie, 2006, p. 300-314.

*** „Act Sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române privind canonizarea unor sfinți români”, în *BOR*, CX, nr. 7-10, iulie-octombrie, 1992, p. 9-12.

*** „Aniversări și comemorări. Canonizări ale sfinților români”, în *Îndrumător bisericesc* pe anul de la Hristos 2015, anul 163, Editura Andreiana, Sibiu, 2015, p. 148.

*** „Festivitățile religioase prilejuite de proclamarea solemnă a canonizării unor sfinți români”, în *BOR*, CX, nr. 7-10, iulie-octombrie, 1992, p. 52-53.

*** „Lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Sumarul ședinței de lucru din 4-5 martie 2003”, în *BOR*, CXXI, nr. 1-6, ianuarie-iunie, 2003, p. 637-640.

*** „Lucrările sesiunii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 2005. Sumarul ședinței de lucru din 5-6 iulie 2005”, în *BOR*, CXXIII, nr. 7-12, iulie-decembrie, 2005, p. 41-42 și 161-192.

*** „Lucrările Sesiunii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 2006. Sumarul ședinței de lucru din ziua de 14-15 noiembrie 2006”, în *BOR*, CXXIV, nr. 7-12, iulie-noiembrie, 2006, p. 47-49

Surse WEB:

La Manastirea Cernica, a avut loc astazi proclamarea canonizarii Cuviosului Parinte Gheorghe de la Cernica si Caldarusani, <https://basilica.ro/la-manastirea-cernica-a-avut-loc-astazi-proclamarea-canonizarii-cuviosului-parinte-gheorghe-de-la-cernica-si-caldarusani/>, accesat în data de 02.02.2021.

Canonizarea Sfântului Ierarh Grigorie Dascălu, <https://www.crestinortodox.ro/sarbatori/sfantul-ierarh-grigorie-dascalu/canonizarea-sfantului-ierarh-grigorie-dascalu-69246.html>, accesat în data de 17.01.2021.

Proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Varlaam va avea loc la sfârșitul lunii august, <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/proclamarea-canonizarii-sfantului-ierarh-varlaam-va-avea-loc-la-sfarsitul-lunii-august-65996.html>, accesat în data de 02.02.2021.